

Реалізація права дитини на виховання у сім'ї

*Начальник служби у справах дітей Чернігівської
облдержадміністрації*

Людмила ЗЕЛЕНЬКО

Стратегія забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні

Розпорядженням голови обласної військової адміністрації від 30.01.2025 №90 **утворено** координаційну раду з реалізації в Чернігівській області Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та затверджено її персональний склад

Україна для кожної дитини

Розпорядженням голови обласної військової адміністрації від 20.03.2025 №517 **затверджено** Регіональний план заходів на 2025-2026 роки з реалізації в Чернігівській області Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 року

Стратегічна ціль 3
Створення умов для повернення та інтеграції примусово переміщених, депортованих та евакуйованих дітей

Стратегічна ціль 4
Дотримання прав дітей і збереження ресурсів під час трансформації закладів

Стратегічна ціль 2
Діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, в тому числі діти з інвалідністю, виховуються в сім'ях

Регіональний план заходів на 2025-2026 роки з реалізації в Чернігівській області Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки

Стратегічна ціль 5
Соціалізація та інтеграція дітей, які мають досвід альтернативного догляду

Стратегічна ціль 1
Зміцнення спроможності сімей з дітьми здійснювати догляд та виховання дітей

Стратегічна ціль 6
Організаційно-правові умови забезпечення реалізації Стратегії в Чернігівській області

Опіка, піклування

Опіка, піклування над дитиною встановлюється рішенням районної держадміністрації, виконавчим органом міської, районної у місті ради, сільської, селищної ради або судом.

Опікуном, піклувальником призначається переважно особа, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах з підопічним, з урахуванням особистих стосунків між ними, можливості особи виконувати обов'язки опікуна чи піклувальника.

(Постанова КМУ від 24.09.2008 №866)

Усиновлення

Усиновлення є пріоритетною формою влаштування дітей. Дитина влаштовуються до сім'ї на правах рідної. Діяльність з усиновлення провадиться уповноваженими державою органами та посадовими особами

(Постанова КМУ від 08.10.2008 №905)

Сімейні форми виховання для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Прийомна сім'я

сім'я або окрема особа, яка взяла на виховання та спільне проживання від 1 до 4 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

(Постанова КМУ від 26.04.2002 №564)

Дитячий будинок сімейного типу

сім'я, яка взяла на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей у дитячому будинку сімейного типу не повинна перевищувати 10 осіб, враховуючи рідних.

(Постанова КМУ від 26.04.2002 №565)

Усиновлення

Загальна кількість дітей, які підлягають усиновленню

538

Кількість дітей, які усиновлені протягом 2025 року

33

9 справ стосовно усиновлення 12 дітей перебуває на судовому розгляді

Кількість сімейних пар та одиноких осіб, які хочуть усиновити дітей в області

30

Усиновлення

Перелік документів, які потрібно зібрати для усиновлення дитини:

- 1) копію документа, що посвідчує особу;
- 2) копію реєстраційного номера облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків або інформація про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу) (за наявності);
- 3) копію документу, де зазначено унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);
- 4) довідку про заробітну плату за останніх шість місяців або відомості з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків, або довідка про подану декларацію про майновий стан і доходи за попередній календарний рік.
- 5) копію свідоцтва про шлюб або витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про шлюб (для осіб, які перебувають у шлюбі);
- б) висновок про стан здоров'я кожного заявника;

Усиновлення

Перелік документів, які потрібно зібрати для усиновлення дитини:

- 7) документ про наявність чи відсутність судимості для кожного заявника, виданий територіальним центром з надання сервісних послуг МВС;
- 8) копію документа, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням;
- 9) згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення одним із подружжя), якщо інше не передбачено законодавством, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально.

Заяву може бути подано в паперовій формі безпосередньо під час особистого прийому в службі у справах дітей.

У разі коли один із подружжя не може особисто з'явитися до служби у справах дітей для написання заяви, його заяву, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально, може подати дружина (чоловік).

- 10) лист територіального органу Національної поліції про відсутність чи наявність фактів вчинення особою домашнього насильства або насильства за ознакою статі, що підтверджує/спростовує застосування до неї адміністративного стягнення за відповідною статтею [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#).

Усиновлення

Після усиновлення дитини або родинної групи, усиновлювачі отримують грошову допомогу.

У 2025 році допомога при усиновленні становить 41 280 гривень, яка виплачується в два етапи

*одразу
10 320 гривень*

*30 960 гривень —
щомісячними платежами по
860 гривень протягом 36
місяців*

Для отримання допомоги необхідно подати заяву та пакет документів до Пенсійного фонду України

Опіка/Піклування

Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають під опікою, піклуванням

1795

Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які влаштовані під опіку протягом 2025 року

135

Законні представники отримують на дітей соціальні виплати в розмірі 2,5 прожиткового мінімуму на дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування та додатково 1 прожитковий мінімуму на дитину з інвалідністю

Приймна сім'я, дитячий будинок сімейного типу

Приймна сім'я

1-4 дитини

ПС, ДБСТ - сім'я (подружжя або особа), яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (Постанови КМУ від 26 квітня 2002 № 654, 565)

Приймні батьки, батьки-вихователі є законними представниками прийомних дітей і дітей-вихованців та діють без спеціальних на те повноважень

Дитячий будинок сімейного типу

5 і більше дітей-вихованців (загальна кількість – **не більше 10 осіб**), враховуючи рідних, дітей під опікою/піклуванням, тимчасово влаштованих

Хто може створити ПС, ДБСТ

- Подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі
- Дієздатні особи віком від 18 років до досягнення пенсійного віку, які мають постійний дохід
- Особи, які проживають (перебувають) на підконтрольній Уряду території України
- ВПО можуть створити ПС, ДБСТ за залишеним (покинутим) місцем проживання або за фактичним місцем проживання (перебування) на їх вибір

Прийом і перевірка документів

Документи подаються до ССД:
за місцем проживання заявників

Спосіб подання документів:

- ✓ В паперовій формі безпосередньо в ССД
- ✓ В електронній формі через застосунок «Дія»

(Перелік документів п.40, 40-1 порядку № 866)

Рішення про створення ПС, ДБСТ

приймається районною м. Києві держадміністрацією, виконавчим комітетом міської, сільської, селищної ради

Підстава:

- Заява та документи заявників;
- Акт обстеження умов проживання;
- Довідка і висновок ЦСС про навчання;
  - Висновок ССД

Для ВПО:

- за фактичним місцем проживання заявників або
- за залишеним (покинутим) місцем проживання

Навчання потенційних кандидатів

Організація навчання:

- ✓ Проводиться обласним центром соціальних служб

Документи за результатами навчання:

- ✓ Довідка за результатами навчання (строк дії - 24 місяці);
- ✓ Рекомендації центру про доцільність включення до банку потенційних кандидатів

Державна соціальна допомога на дитину

Розмір допомоги

Діти до 18 років:

- 2,5 прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку;
- 3,5 прожиткового мінімуму для дитини з інвалідністю відповідного віку

Особи старше 18 років:

- 2,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- 3,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи – для особи з інвалідністю

Якщо на дитину виплачується пенсія, аліменти, стипендія чи інші допомоги (крім соцдопомоги) допомога виплачується як різниця між 2,5 (3,5) прожиткового мінімуму та середньомісячною сумою цих виплат

Постанова КМУ від 26 червня 2019 № 552

Способи подачі документів для призначення виплат:

- Особисто до будь-якого сервісного центру Пенсійного фонду;
- В електронній формі через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду;
- Через уповноважених осіб виконавчого органу міської, сільської, селищної ради;
- Через ЦНАП;
- Поштою

Грошове забезпечення та ЄСВ

Грошове забезпечення

(постанова КМУ від 26 червня 2019 № 552):

- один прожитковий мінімум для працездатної особи на кожну дитину (2025 рік – 3028 грн.);
- не залежить від пенсії, аліментів, стипендії тощо

Порядок виплат:

- ✓ щомісячно
- ✓ в ПС – одному з прийомних батьків
- ✓ в ДБСТ – може розподілятися між батьками-вихователями рівними частинами

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)

(постанова КМУ від 2 березня 2011 №178):

- ЄСВ становить за кожну особу (2025 рік-1780 грн.)

Нарахування та сплата:

- ✓ щомісячно
- ✓ на кожну особу, якій виплачується грошове забезпечення
- ✓ Пенсійний фонд перераховує кошти в державну податкову інспекцію

Підтримка ПС, ДБСТ на рівні громади

Створення умов для функціонування за рахунок місцевих програм, залучення неурядових організацій та міжнародних фондів

Розвиток послуги патронату над дитиною

В області у **19 ТГ (33,3%)** діє **35** родин патронатних вихователів, в яких виховується **49** дітей

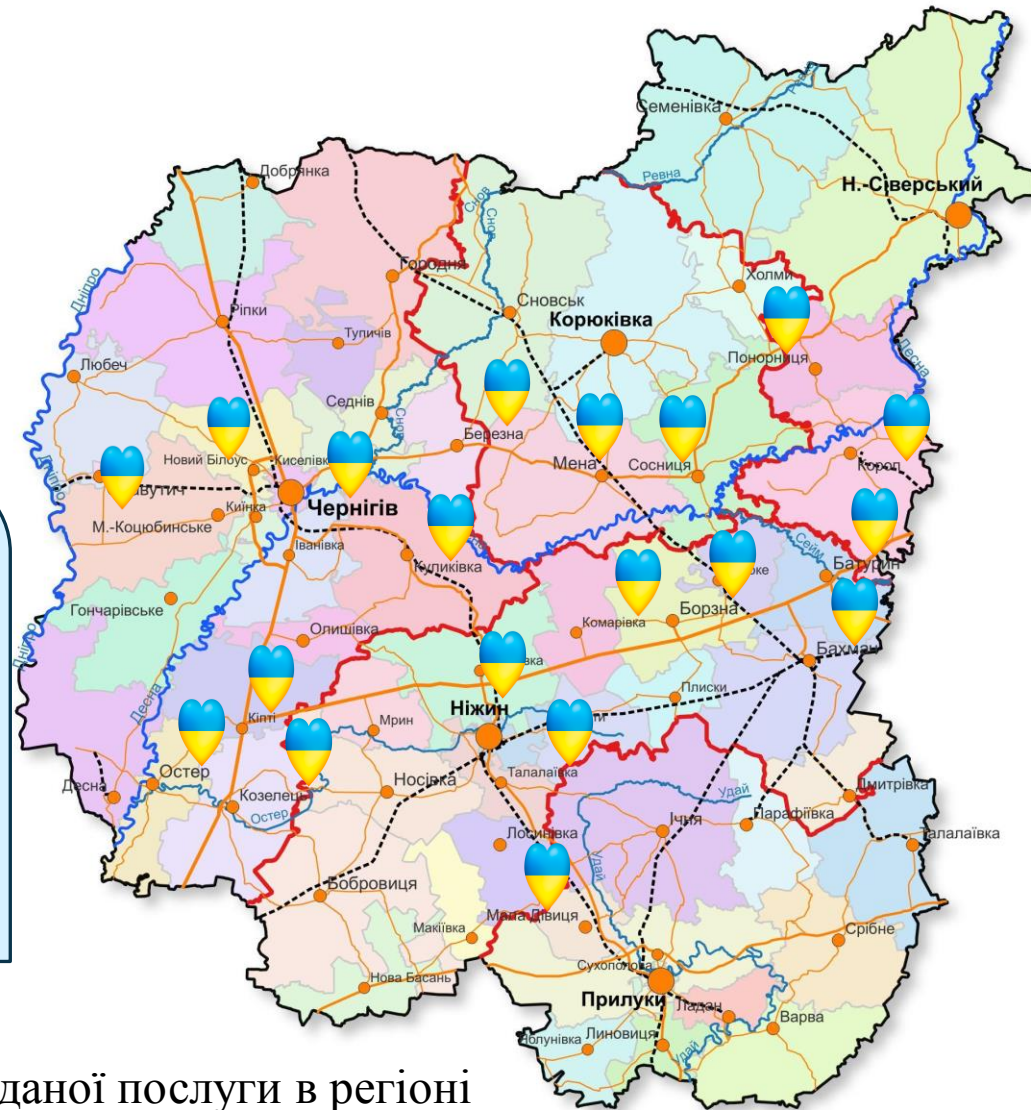
12

01.01.2024

35

15.09.2025

- ✓ 4 - м. Чернігів, Ніжин;
- ✓ 3 - м. Борзна, с-ще Куликівка, Понорниця;
- ✓ 2 - м. Бахмач, Комарівка, Кіпті, Талалаївка Ніжинського району;
- ✓ 1 - м. Батурин, Мена, Остер, с-ще Михайло-Коцюбинське, Сосниця, Короп, Мала Дівиця, Козелець, Березна.

Загалом з початку запровадження даної послуги в регіоні (з 2017 року) допомогу в патронатних сім'ях отримали **337** дітей

Фінансова допомога, яка виплачується сім'ям патронатних вихователів

✓ фінансування послуги здійснюється за рахунок субвенції з державного бюджету:

- соціальна допомога на утримання дитини до 6 років = 6407,50 грн

- грошове забезпечення патронатному вихователю = 24 000,00 грн;

- грошове забезпечення помічнику патронатного вихователя = 8000,00 грн;

✓ держава сплачує Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Особа, яка виявила бажання стати патронатним вихователем, має звернутися до ССД за місцем свого фактичного проживання та подати заяву, згоду інших членів родини, висновок про стан здоров'я, довідку про відсутність судимостей тощо (документи, визначені п. 6 постанови КМУ від 20.08.2021 № 893)

A close-up photograph of a woman with long, dark, curly hair hugging a young girl with long, straight hair. Both are smiling warmly. The woman is wearing a yellow and white striped shirt, and the girl is wearing a yellow shirt. The background is a soft, out-of-focus blue and white. The text 'ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ' is overlaid in white, bold, sans-serif font on the left side of the image.

**ДЯКУЄМО
ЗА УВАГУ**